

Såvel hensynet til elevernes videre uddannelse som ønsket om at motivere eleverne for arbejdet i skolen taler for, at eleverne bør have mulighed for hver især at sætte særligt ind og avancere hurtigere på fagområder, som de har specielle anlæg for. For så vidt det drejer sig om fag, som i kraft af deres betydning for alle elever må være obligatoriske, f. eks. engelsk og regning/matematik, vil det være nødvendigt at tilrettelægge holdundervisning på forskellige niveauer. Det er åbenbart, at man her ved i nogen grad bryder med princippet om sammenholdte klasser. På længere sigt må der derfor tilstræbes en sådan pædagogisk differentiering (individualisering) af undervisningen inden for klassens rammer, at niveaugrupperingen begrænses.

Ikke mindst dette vil forudsætte en kraftig indsats i arbejdet med udviklingen af de anvendte undervisningsmetoder. I det hele er der næppe tvivl om, at en metodisk fornyelse af undervisningen, byggende på den enkelte elevs selvstændige oplevelse og erkendelse af lærestoffet, vil være en afgørende forudsætning for enhedsskolens gennemførelse.

Denne fornyelse kan kun ske med støtte af en intensiveret forsknings- og forsøgsvirksomhed, og samtidig må der gennemføres en omfattende og fordomsfri revision af de gældende bestemmelser om skolens fagkreds og af de vejledende normaltimeplaner, der knytter sig hertil. Et tredje led i forberedelserne af skolereformen er en udvidet pædagogisk informations- og kursusvirksomhed.

Behovet for en samlet planlægning og ledelse af denne indsats rejser spørgsmålet om en yderligere koordinering af de funktioner, som i øjeblikket udøves af Danmarks pædagogiske Institut, Statens pædagogiske Forsøgscenter, Danmarks Lærerhøjskole, direktoratet for folkeskolen og seminarierne og de hertil knyttede Folkeskolens forsøgsudvalg og Folkeskolens læseplansudvalg samt i vidt omfang af lokale organer for kursus- og forsøgsvirksomheder.

De foran antydede retningslinier for en yderligere integrering og tværgående differentiering af skoleuddannelsen gælder ikke — eller i hvert fald ikke uden videre — det 10. skoleår. Embedsmandsudvalget har således forudsat, at der efter det 9. skoleår fortsat vil ske afgang til gymnasiet og til de faglige uddannelser. Om undervisningen i det 10. skoleår anfører udvalget i øvrigt følgende:

„Udvalget har ikke afsluttet sine overvejelser angående undervisningspligtens eventuelle udstrækning til det 10. skoleår. Dette spørgsmål må efter udvalgets opfattelse ses i nøje sammenhæng med,

om der inden for folkeskolen og de øvrige skoleformer vil kunne tilrettelægges en heltidsundervisning på 10. årgangstrin, i hvilken almene emner kan suppleres med teori og praktik, der sigter ud mod brede erhvervsområder. Udvalget har i oktober 1967 som et særligt underudvalg nedsat en *arbejdsgruppe* med den opgave at opstille planer for en sådan undervisning og overveje, hvorledes den vil kunne indpasses i uddannelsessystemet og tilrettelægges i de forskellige skoleformer.“

Når resultaterne af disse overvejelser foreligger, vil der kunne tages stilling til den nærmere organisation af undervisningen på 10. årgangstrin i folkeskolen.

Udvalget opstiller i øvrigt en række *forudsætninger for gennemførelse af 9-årig undervisningspligt* (side 47 fig.). De første af disse vedrører folkeskolens behov for lokaler og lærerkræfter. Det viser sig, at den forøgelse af behovet, som vil være en følge af undervisningspligtens udvidelse til det foreslåede tidspunkt, er af relativt beskedent omfang. Men samtidig understreges det, at folkeskolens aktuelle byggebehov er af meget betydelig størrelse, ligesom gennemførelsen af en ændret skoleorganisation vil rejse nye lokale problemer. Ikke mindst af hensyn til den fysiske planlægning vil derfor en nærmere fastlæggelse af den fremtidige skolestruktur være særdeles påkrævet. Denne planlægning er allerede iværksat på amtsplanet i en del af landet.

For lærerbehovets vedkommende forudsætter udvalgets beregning en i forhold til 1966-67 uændret gennemsnitlig klassekvotient i 8.-10. skoleår på 19,5, et uændret løntimeforbrug pr. 8.-9. klasse på 50 ugentlige timer og et uændret løntimeudbud fra seminarieuddannede lærere på gennemsnitligt 36,6 ugentlige timer, medens der ses bort fra udbuddet fra faglærere og vikarer. På dette grundlag fremkommer et overskud af ugentlige løntimer i 1971-72 på ca. 142.000 (svarende til ca. 3.800 lærere), der kun reduceres som følge af undervisningspligtens udvidelse med ca. 20.500 (svarende til ca. 560 lærere). Om virkningerne af, at de nævnte forudsætninger for beregningen ændres, henvises til den som bilag 4 til budgetoverslaget for 1969-70 og 1970-71 optagne redegørelse „Lærerbehov og lærerforsyning i folkeskolen“.

I det følgende afsnit i betænkningen understreger udvalget, at det vil være en forudsætning for den udvidede undervisningspligtens gennemførelse, at der i de kommende år sættes overordentlig stærkt ind på at *fremme elevernes trivsel i skolen*. Denne udtalelse bygger på formodningen om, at vanskeligheder ved tilpasningen til skolens arbejde og i om-